

Kysy ja kuule YEL-uudistuksesta

Turun Yrittäjät 27.1.2026

Agenda

- Lyhyesti YEL-vakuutuksesta
- Nykytilanne eläkeyhtiön näkökulmasta
- Miksi uudistus tarvitaan?
- Rantalan selvitys ja ehdotukset
- Hallituksen vuoropuhelu yrittäjien kanssa, kuultua

Mitä YEL on – ja toisaalta ei ole

- YEL on muutakin kuin maksu, sillä saa
 - Eläketurvaa eri elämänvaiheisiin ja -tilanteisiin
 - Perusteen sosiaaliturvalle
- YEL on vakuutus, ei sijoitustuote.
 - Lakisääteisyytensä takia ei mahdollisuutta toivetuottoon tai juuri muutakaan valinnanvapautta
 - Täysimääräinen turva alusta alkaen
- YEL on vakuutus, jonka saa suhteellisen halvalla – ottaen huomioon, että YEL on etuusperusteinen ja valtion takaama.

YEL on mainettaan parempi, mutta ei vailla ongelmia!

YELin haasteet

- Työtulokäsite on monelle abstrakti, ja monitulkintainen
 - Alivakuuttaminen suhteellisen yleistä. **Huom!** Alhainen työtulo ei aina tarkoita alivakuuttamista.
 - Kilpailuneutraalius yrittäjien kesken kärsii
 - Kilpailuneutraalius työsuhteeseen verrattuna kärsii
 - Kannustin siirtää työntekoa TyEListä YELiin
 - Työtulo ei reagoi vaihteluun yrittäjätoiminnassa ja yrittäjän tulovirrassa
 - YEL-työtulon alaraja on määritelty 1970-luvulla, ei enää täysin korreloi tämän päivän yrittäjyyteen
 - Osa-aikaisuus, kevytyrittäisyys, moniyrittäisyys
 - Valtio kantaa osan kustannuksista.
- ❖ Työtulon määrittelytapa iso syy siihen, että luottamus kärsii.

**Vuonna 2022 YEL-työtulo oli keskimäärin
22 500 euroa**

**ja yrittäjätoiminnan verotettavat ansiotulot
36 500 euroa.**

Nykytilanne

Työtulon määrä ja vahvistaminen (YEL 112§)

- **Eläkelaitos vahvistaa** yrittäjälle vakuutuksen alkaessa **yrittäjän työpanosta vastaavan vuotuisen työtulon.**
- YEL-työtulon pitää vastata palkkaa, joka olisi kohtuudella maksettava vastaavasta työstä toiselle yhtä ammattitaitoiselle henkilölle.
 - Työtulo vahvistetaan **kokonaisarvion perusteella.**
 - **Jos yrittäjällä on useita yritystoimintoja, hänen työtulonsa vahvistetaan näihin yritystoimintoihin yhteensä käytetyn työpanoksen perusteella.**
 - Vuotuista työtuloa ei vahvisteta 214 000 euroa suuremmaksi.
 - Yrittäjälle vahvistettu työtulo tarkistetaan vuosittain palkkakertoimella.

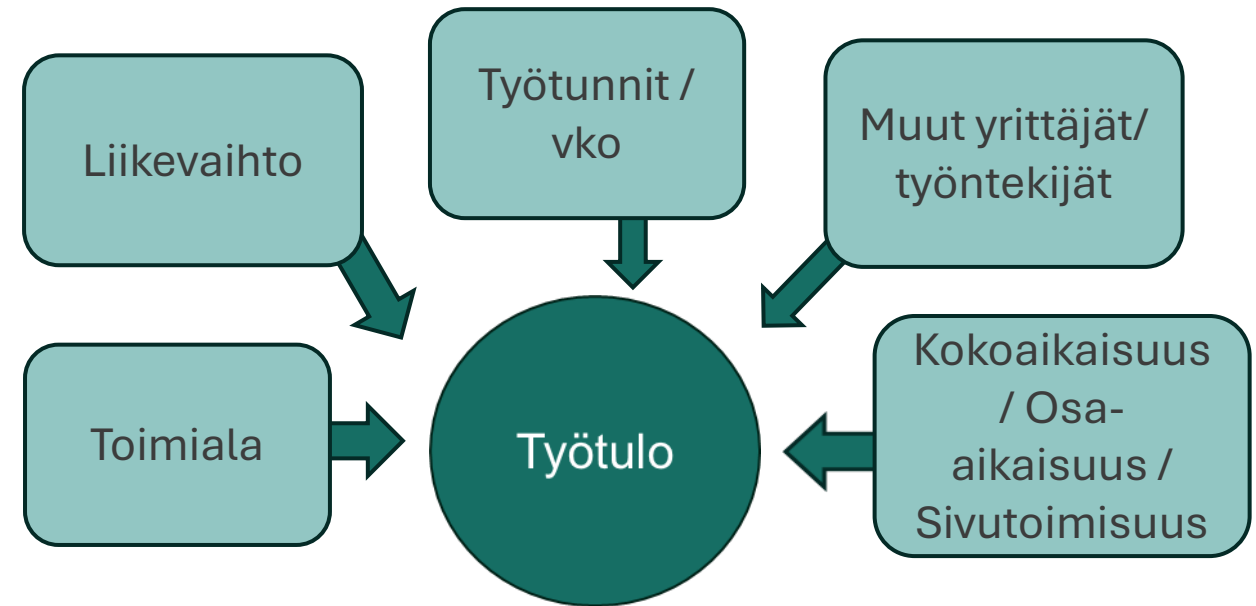
Työtulosuosituksen laskentapalvelu

- Työtulon arvioinnin taustalla käytetään eläkealan yhteistä laskentapalvelua (<https://laskurit.tyoelake.fi/fi/yel-tyotulo-suositus-laskuri>), joka antaa yrittäjälle työtulosuosituksen.
- Työtulosuosituksen laskentapalvelun avulla tietyllä toimialalla tietynsuuruista yrittäjätoimintaa harjoittaville yrittäjille **työtulo määritellään yhdenmukaisin perustein kaikissa eläkelaitoksissa.**
- Toimialakohtaisiin palkka- ja liikevaihtotietoihin perustuvan työtulosuosituksen lisäksi **laskentapalvelu näyttää liikkumavaran**, jolta yrittäjä voi asettaa parhaiten oman työpanoksensa arvoa kuvaavan työtulon, jos työtulosuosituksen laskentapalvelun ehdotus ei vastaa hänen työpanostaan.
- Vuoden 2026 alusta YEL-työtulosuosituksen laskentapalvelu rajaa työtulosuosituksen enintään 60 prosenttiin yrittäjän liikevaihdosta.
 - Yrittäjän liikevaihto sisältää työpanoksen lisäksi myös muita kuluja, joten on perusteltua rajata työtulosuositus alle 100 prosenttiin liikevaihdosta.
- Työtulosuosituksen laskentapalvelua kehitetään saadun kokemuksen perusteella jatkuvasti.

YEL-työtulon kokonaisharkinta nykyisen lainsäädännön mukaan

- Työtulolla tarkoitetaan yrittäjän työpanoksen arvoa (ei nostettua palkkaa tai liikevaihtoa)
- YEL-maksu on 24,4 % yrittäjän työtulosta vuonna 2026
- Vuonna 2026 YEL-työtulon alaraja on 9 423,09 euroa/vuosi
- Laki edellyttää, että eläkelaitos vahvistaa työtulon kokonaisarvion perusteella.
- Aloittava yrittäjä saa ensimmäisen neljän yrittäjävuoden ajan -22 % alennuksen YEL-maksuista

Asiat, jotka otetaan huomioon työtuloa arvioitaessa

Mitä YEL-vakuutuksella saa?

Vanhempainpäiväraha:

Vanhempainpäiväraha määräytyy työtulon perusteella.

Sairauspäiväraha:

Sairauspäivärahan määrä perustuu työtuloon.

Työeläkekuntoutus:

YEL-vakuutetulla yrittäjällä on mahdollisuus ammatilliseen kuntoutukseen.

Työkyvyttömyyseläke:

YEL-vakuutuksesi työtulo vaikuttaa työkyvyttömyyseläkkeen määrään

Työttömyysturva:

YEL-vakuutettuna sinulla on mahdollisuus saada työttömyysetuutta, kuten ansiopäivärahaa, peruspäivärahaa, soviteltua päivärahaa tai työmarkkinatukea.

Turvaa perheellesi:

YEL-vakuutuksesi työtulo vaikuttaa **perhe-eläkkeen** määrään

Vanhuuseläke:

YEL-vakuutus kerryttää vanhuuseläkettä työtulon suuruuden mukaan.

Sivutoiminen yrittäjyys ei estä muiden työeläkkeiden kerryttämistä muista töistä.

Eläkelaitos tarkistaa yrittäjän työtulon kolmen vuoden välein

- 1.1.2023 alkaen eläkelaitos tarkistaa yrittäjälle vahvistetun työtulon joka kolmas vuosi (YEL 112a§).
 - Eläkelaitos antaa yrittäjälle kirjallisen ehdotuksen uudesta työtulosta saatavilla olevien tietojen perusteella.
 - Tarkistus tehdään sen kalenterivuoden aikana, jolloin tulee kuluneeksi kolme vuotta edellisestä yrittäjän työtulon vahvistamisesta.
 - Työtuloa, joka on vahvistettu edellisen kerran ennen tämän lain voimaantuloa, voidaan säännöllisissä tarkistuksissa nostaa kahden tarkistuskerran aikana **enintään 4000 euroa/tarkistus**. Rajasta voidaan poiketa ylöspäin yrittäjän suostumuksella.
 - Työtulotarkistusten 4000 euron maksimikorotusraja koskee myös yrittäjää, jonka YEL-vakuutus on alkanut vuosina 2023–2025 ja jonka työtulo tarkistetaan ensimmäisen kerran 3 vuoden kuluttua vakuutuksen alkamisesta. **Heillä maksimikorotusraja koskee vain ensimmäistä tarkistusta.**
 - Yrittäjän vuotuinen työtulo voidaan tarkistaa myös yrittäjän hakemuksesta tai eläkelaitoksen aloitteesta, jos työtuloon vaikuttavat seikat muusta syystä olennaisesti muuttuvat.

Rantalan ehdotukset

Rantalan ehdotukset

- **Työtulon pääsääntö**

- Yrittäjän työtulo on sama kuin yrittäjätoiminnan verotettava ansiotulo.
- Määrittely yksikäsitteinen, selkeä ja ymmärrettävä, työtulo reagoi yrittäjän tulojen vaihteluun ja alivakuuttaminen vähenee, toimeenpano tehostuu.
- Verotuksen ansiotuloon perustuvassa mallissa suoraviivainen tapa on ottaa yrittäjän työtulon pohjaksi sellaisenaan ne yrittäjätoiminnan tulot, jotka verotetaan ansiotuloina.

- **Laskennallinen työtulo**

- Jos työpanosmittarin (paranneltu työtulolaskuri) perusteella määritelty työtulo ylittäisi 35 000 euroa vuodessa, yrittäjä siirtyy laskennalliseen työtuloon. Työtuloja voidaan säätää Työpanosmittarin antaman liikkumavaran puitteissa, ei kuitenkaan päätoimisella yrittäjällä pienemmäksi kuin 35 000 euroa.
- Pääsääntö on kaavamainen, eikä välttämättä kaikissa tilanteissa tuota oikeudenmukaista lopputulosta.
- Kyseessä on olennaisesti erilainen työtulon määräytymistapa kuin nykyisessä 55 vuotta käytössä olleessa. Uuteen käytäntöön siirtymisen kaikkia vaikutuksia ei voida ennakoida.
- Yksilöllisempää arviointia tarvitaan myös sen varalle, että verotuksen ansiotieto ei kuvaa työpanoksen arvoa oikein.

Rantalan ajatukset rahastoinnista

- TyEL-maksukytkennän takia YEL-maksussa on TyELin rahastoinnin tuoma etu
- Turvaavuuden kannalta rahastoinnin puute ei ole ongelma, valtio takaa YEL-eläkkeiden maksun
 - Vastaavaa valtion takuuta ei ole TyEL-eläkkeissä.
- Lähtökohtaisesti valtion asia, miten se rahoitusvastuunsa hoitaa
- Täysi rahastointi suuruusluokkaa 35 mrd. euroa, TyEL-tasoinen 11–12 mrd. euroa
- Velkavipu vai hitaasti kasvava (vrt. TyEL)?

Arvio Rantalan ehdotuksista ja jatkosta

- Elementtejä jotka ovat suurelle joukolle yrittäjiä ja etujärjestöjä hyväksyttäviä. Hybridimallissa nähdään hyötyjä:
 - Ansioperusteinen/verotettavaan tulokseen perustuva malli palvelee monia
 - Työtulo säilyy, ehdotuksia tarkennuksiksi.
 - Alaraja lähemmäs TyELiä, useampi yrittäjä eläke- ja sosiaaliturvan piiriin.
- Ehdotuksissa myös elementtejä joita kritisoi:
 - Suuri muutos, lyhyt siirtymäaika
 - Monelle korotettuja maksuja (toki myös turvaa), muodostuuko yrittämisen esteeksi?
 - Malli koettu jäykäksi ja ehdottomaksi.

Lopuksi

- Malleja tuntuu edelleen olevan useampia.
- YEL-järjestelmä on hallituksen ja työmarkkinaosapuolten käsissä, eläkeyhtiö on toimeenpanijan roolissa.
- Kiirettä tulee, hallituksen esityksen tulisi olla valmis keväällä, jos tämän hallituskauden aikana halutaan tehdä päätöksiä.
 - Seuraavat vaalit ovat jo nurkan takana...

#MeOllaanVeritas

#ViÄrVeritas